

HERRENS BORD

Messen i Den Katolske Kirke

Anvendte forkortelser:

A = Alle

D = Diakon

F = Forbeder eller Forsanger

K = Kommuniionsuddeler

O = Oplæser

P = Præst

/ = eller

MESSENS INDLEDNING

De følgende tekster og handlinger udgør tilsammen messens indledning. Den skal hjælpe de troende til at blive sig bevidst, at de danner en menighed, som Gud har kaldet og samlet. Den skal også hjælpe dem til at høre Guds ord med det rette sind og fejre eukaristien i den rette ånd.

INDGANGSSALMEN

Sidde

Indgangssalmen kan være en dansk salme eller en Davidssalme. Den anslår festdagens tone, fremhæver den liturgiske årstid eller udtrykker søndagens særlige karakter. Det er vigtigt, at menigheden deltager i sangen.

Stå

Præsten træder ind i kirken sammen med de menighedsmedlemmer, der har en særlig tjeneste at udføre under messen. Præsten går op til alteret og kysser det som tegn på ærbødighed.

KORSTEGN OG HILSEN

Stå

Efter indgangssalmen gør alle korsets tegn.

P: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

Præsten hilser menigheden, og menigheden besvarer hans hilsen. Derved betegnes, at Kirken her samles om sin Herre.

P: Vor Herres Jesu Kristi nåde, Guds kærlighed og Helligåndens samfund være med jer.

A: Og med din ånd.

Med nogle få ord kan præsten indføre menigheden i dagens gudstjeneste, og om nødvendigt give nogle praktiske oplysninger.

SYNDSBEKENDELSE OG BØN OM TILGIVELSE

Stå

Præsten indleder med disse ord:

P: Lad os vedkende os vore synder, så vi med det rette stå sindelag kan fejre den hellige messe.

Efter et øjeblik stilhed giver alle udtryk for bodfærdighed:

A: Jeg bekender for Gud, den Almægtige,
og for jer, mine brødre og søstre,
at jeg ofte bar undladt det gode eller gjort det onde.
Jeg har syndet i tanke, ord og gerning,

man slår sig for brystet

ved min skyld,
ved min skyld,
ved min store skyld.

Derfor beder jeg den hellige jomfru Maria,
alle engle og helgener

**og jer, mine brødre og søstre,
at bede for mig til Herren vor Gud.**

P: Den almægtige Gud forbarme sig over os, forlade os vore synder, og føre os til det evige liv.

Stå

A: Amen.

Efter anden form følger påkaldelsen :

Herre, forbarm dig

Denne påkaldelse kan synges.

P/F: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

P/F: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

P/F: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

Når vi synger: "Herre forbarm dig" er det ikke sikkert at teksten er nøjagtig den samme, men indholdet er det samme.

LOVSANGEN TIL GUDS ÆRE

Denne lovsang (Gloria) synges på højtider og festdage samt alle søndage, undtagen i forberedelsestiden til jul og til påske.

I Helligåndens enhed lovpriser og bønfaller Kirken Faderen og Kristus, Gudslammet som borttager alverdens synd.

Stå

A: Ære være Gud i det høje og fred på jorden for mennesker med god vilje.

Vi lover dig.

Vi velsigner dig.

Vi tilbeder dig.

Vi lovpriser dig.

Vi takker dig for din store herlighed.

Herre vor Gud, himmelske Konge,

Gud, almægtige Fader.

Herre, du enbårne Søn, Jesus Kristus,

Herre vor Gud, Guds lam, Faderens søn.

Du, som borttager verdens synder,

forbarm dig over os.

Du, som borttager verdens synder,

tag imod vor bøn.

Du, som sidder ved Faderens højre,

forbarm dig over os.

Thi du alene er hellig,

Du alene Herre,

du alene den Højeste,

Jesus Kristus,

med Helligånden i Gud Faders herlighed. Amen.

*Vi kan sige den i kor, men vi kan også synge den.
Det er ikke sikkert at teksten er helt den samme når vi synger den, med indholdet er det samme.*

DAGENS BØN

Stå

P: Lad os bede:

Der følger et kort ophold, for at hver enkelt kan samle sig til bøn.

Bønnen slutter normalt med ordene:

P: - - ved vor Herre Jesus Kristus, din Søn, som lever og råder med dig i Helligåndens enhed, Gud fra evighed til evighed.

A: Amen.

Denne bøn afslutter messens indledning. Den er forskellig i hver messe, idet den udtrykker gudstjenestens særlige anliggende.

ORDETS LITURGI

På søn- og helligdage er der normalt to læsninger før evangeliet (i sogneundervisningsmæsser er der som regel kun én). Disse læses af én fra menigheden. Evangeliet læses derimod af diakon eller præst.

LÆSNING

Sidde

O: Læsning af ...

Læsningen afsluttes på følgende måde:

O: Dette er Guds ord.

A: Guds ske tak og lov.

VEKSELSANG

Vekselsangen mellem læsningerne er en væsentlig del af Ordets Liturgi, og skal hjælpe menigheden til at tilegne sig Bibelens budskab.

Forsangeren synger salmen, og menigheden tilslutter sig ved at synge omkvædet efter hvert vers.

I sogneundervisningen har vi sjældent 2 læsninger, og derfor heller ikke nogen vekselsang. Vi kan dog også synge en anden salme/sang i stedet for vekselsangen.

2. LÆSNING (lige som læsningen ovenfor, men der er ikke altid 2 læsninger)

Det er sjældent der er 2 læsninger i sogneundervisningen

HALLELUJA

Stå

Det hebraiske Halleluja betyder »Lov Herren«. Det bruges som indledning til evangeliet og er et udpræget glædesråb. Det bør derfor altid synges.

Halleluja bortfalder altid i fastetiden.

EVANGELIUM

Stå

D/P: Herren være med jer.

A: Og med din ånd.

Præsten og enhver af de tilstedeværende gør korsets tegn for pande, mund og hjerte som tegn på, at evangeliet skal være i vore tanker, ord og gerninger.

D/P: Dette hellige evangelium skriver evangelisten .....

A: Gud være lovet for sit glædelige budskab.

Evangeliet afsluttes med ordene:

D/P: Dette er Vor Herre Jesu Kristi evangelium.

A: Priset være du, Kristus.

Præsten kysser evangeliebogen som tegn på ærbødighed.

Sidde

PRÆDIKEN

Der holdes en prædiken på alle søndage og store festdage. En kort udlægning af teksten anbefales på andre dage, hvis antallet af tilstedeværende gør det naturligt. Prædikenen skal vise, hvorledes Guds ord i de oplæste tekster har bud til os og vor tid.

TROSBEKENDELSEN

Trosbekendelsen er menighedens svar på Kristi indbydelse til den tro, som blev forkyndt i læsninger og prædiken.

Trosbekendelsen fremsiges eller synges kun på søn- og festdage.

Stå

**A: Jeg tror på en Gud,
den almægtige Fader,
Himlens og jordens,
alle synlige og usynlige tings skaber.
Og på én Herre, Jesus Kristus,
Guds enbårne Søn,
som er født af Faderen forud for alle tider.
Gud af Gud,
lys af lys,**

Denne trosbekendelse kaldes ofte for "den lange". Den rigtige betegnelse er: "Den Nikæno-konstantinopolitanske trosbekendelse"

sand Gud af sand Gud,
født, ikke skabt,
af samme væsen som Faderen;
ved ham er alting skabt;
som for os mennesker
og for vor frelses skyld
er nedsteget fra himlen,

man bøjer sig (ved de næste 2 linier)

og har påtaget sig kød ved Helligånden
af Jomfru Maria
og er blevet menneske;
han blev også korsfæstet for os
under Pontius Pilatus,
har lidt og blev begravet,
opstod på den tredje dag
efter Skrifterne
og opfor til Himlen;
han sidder ved Faderens højre hånd,
og han skal komme igen med herlighed,
for at dømme de levende og de døde;
og på hans rige skal der ikke være ende.
Og på Helligånden,
Herren og levendegøreren,
som udgår fra Faderen og Sønnen,
og som tillige med Faderen og Sønnen
tilbedes og forherliges,
som har talt ved profeterne;
og én, hellig, katolsk og apostolisk Kirke;
jeg bekender en dåb til syndernes forladelse.
og jeg venter de dødes opstandelse
og livet i den tilkommende evighed.
Amen.

Eller:

Stå **A:** Jeg tror på Gud, den Almægtige Fader,
Himlens og jordens Skaber.
Jeg tror på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre,
som er undfanget ved Helligånden,
og født af Jomfru Maria,
har lidt under Pontius Pilatus,
blev korsfæstet, døde og blev begravet,
nedfor til Dødsriget,
opstod på den tredje dag fra de døde,
opfor til himlen,
sidder ved Gud, den Almægtige Faders højre hånd,
hvorfra han skal komme
for at dømme de levende og de døde.
Jeg tror på Helligånden,
den hellige katolske Kirke,
de helliges samfund,
syndernes forladelse,
kødets opstandelse og det evige liv.
Amen.

MENIGHEDENS FORBØNNER

Præsten indleder bønnen:

Stå **P:** Lad os bede. . .

*Man kan også bruge den apostolske
trosbekendelse som vi ofte kalder "den
korte".*

*Det er mest den vi bruger i
sogneundervisningen*

*Med denne bøn vedkender menigheden
sig sine forpligtelser som et »kongeligt
præsteskab« ved at bede for alle*

En eller flere forbedere fremlægger bønnens anliggender for menigheden, som tilslutter sig med et af følgende svar, eller ved stille bøn.

F: ... derom beder vi.

A: **Herre, hør vor bøn.**

Eller

F: Kristus, hør os.

A: **Kristus, bønhør os.**

Eller

F: Lad os bede.

A: **Herre, vi beder dig, bønhør os.**

Eller

F: Herre, forbarm dig.

A: **Kristus, forbarm dig. Herre, forbarm dig.**

Eller

F: Vær os nådig.

A: **Herre, hør vor bøn.**

Præsten afslutter menighedens forbønner med en bøn, rettet til Gud Fader. Den slutter:

P: ... ved Kristus, vor Herre.

A: **Amen.**

EUKARISTIEN

FREM BÆRING AF GAVERNE

Hvor det er muligt, deltager menigheden aktivt i frembæringen af gaverne, f.eks. ved at nogle bærer det brød og den vin frem, som skal bruges ved nadveren, mens andre kommer med gaverne til de fattige og til det kirkelige arbejde. Kollekten er en sådan gave. Når indsamlingen er afsluttet, bringes kollekten op i nærheden af alteret.

Mens gaverne bringes til alteret, kan der synges en salme, dog anbefales stilhed eller orgelspil.

mennesker.

Der bedes særligt for Kirkens anliggender, for statens og samfundets ansvarlige ledere, for de nødstedte og undertrykte og selv følgelig også for den lokale menighed. Dens medlemmer kan selv foreslå emner til disse bønner, som således kommer til at genspejle menighedens tro og liv.

Den sidste nadver, under hvilken Jesus indstiftede det synlige minde om sin død og sin opstandelse, videreføres ned gennem tiderne og bliver uafbrudt gjort nærværende i Kirken. Dette sker, når en præst på Kristi vegne fuldbyrder det samme, som Herren selv gjorde, og bød sine disciple gøre til minde om ham, da han indstiftede påskens offermåltid. Dengang tog Jesus brød og et bæger med vin, fremsagde takkebønnen, foretog brødsbrydelsen og rakte sine disciple gaverne, idet han sagde: "Tag, spis, drik; dette er mit legeme, dette er kalken med mit blod. Gør dette til min ihukommelse".

I overensstemmelse hermed har Kirken tilrettelagt den eukaristiske liturgi således, at denne opbygning nøje svarer til Jesu egne ord og handlinger.

Således:

1. Under gavernes beredelse sættes brød og vin med vand på alter bordet. Det var brød og vin, som Jesus selv tog i sine hænder.

2. Under den eukaristiske bøn bringes Gud tak for hele frelserværket, og de frembårne gaver bliver til Kristi legeme og blod.

3. Ved brydelsen af det ene brød fremhæves de troendes enhed, og ved kommunionen modtager de troende Herrens legeme og blod på samme måde som apostlene af Jesu egne hænder.

Når alterbordet er rede, går præsten hen til det, tager skålen med alterbrød og holder den lidt hævet over alteret. Hvis der er stilhed siger han højt - ellers sagte:

Sidde P: Lovet være du, vor Gud, verdens Herre, for brødet, som vi har modtaget af din gavmildhed. Dette brød, frembragt af jorden ved menneskets arbejde, bærer vi frem for dig. Lad det for os blive livets brød.

(Hvis bønnen er sagt højt, svarer menigheden:

A: **Lovet være Gud i evighed.)**

Diakonen eller præsten hælder vin og lidt vand i kalken, mens han sagte siger:

D/P: Som vandet blandes med vinen forene Kristus os med sin guddom, han, som blev ét med os som menneske.

Derefter tager præsten kalken, hæver den lidt over alteret, mens han højt eller sagte siger:

Sidde P: Lovet være du, vor Gud, verdens Herre, for vinen, som vi har modtaget af din gavmildhed. Denne vin, frembragt af vinstokken ved menneskets arbejde, bærer vi frem for dig. Lad den for os blive frelsens kalk.

(Hvis bønnen er sagt højt, svarer menigheden:

A: **Lovet være Gud i evighed)**

Derefter beder præsten sagte:

P: Ydmygt beder vi dig, Herre, tag imod os dine ringe tjenere og lad vor offergave på denne dag finde nåde for dine øjne.

Medens præsten tvætter sine hænder, beder han sagte:

P: Rens mig, Herre, for min ondskab, og udslet al min synd.

Ved visse lejligheder kan der anvendes røgelse som et symbol på gavernes og menighedens indvielse til Gud. I så fald rejser alle sig.

BØN OVER GAVERNE

Præsten opfordrer menigheden til bøn over gaverne:

Stå P: Lad os forenes i bøn, at vor offergave må blive Gud til behag.

A: **Herren modtage offeret af dine hænder, til pris og ære for hans navn og til gavn for os og hans hellige Kirke.**

Nu beder præsten bønnen over gaverne, den er forskellig i hver messe, men slutter altid med ordene:

P: .....ved Kristus, vor Herre.

A: **Amen.**

DEN EUKARISTISKE BØN

Præsten begynder nu den eukaristiske bøn.

Den bærer som regel præg af dagens fest eller den liturgiske årstid.

Den indledes således:

Stå P: Herren være med jer.

A: **Og med din ånd.**

P: Opløft jeres hjerte.

A: **Vort hjerte er hos Herren.**

P: Lad os takke Herren vor Gud.

A: **Det er værdigt og ret.**

Stå Herefter fortsættes med dagens eller årstidens præfation, som næsten altid begynder:

P: Sandelig, det er værdigt og ret, rigtigt .....

Og næsten altid slutter:

P:.....uden ophør siger/synger:

Præfationen afsluttes altid med følgende lovsang, hvormed alle priser den treenige Gud:

Stå A: **Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskarernes Gud, Himmel og jord er opfyldt af din herlighed. Hosanna i det høje. Velsignet være han, Som kommer i Herrens navn. Hosanna i det høje.**

Vi kan sige den i kor, men vi kan også synge den. Det er ikke sikkert at teksten er helt den samme når vi synger den, med indholdet er det samme.

Knæle
eller stå

DE EUKARISTISKE BØNNER

1:

P: Dig, mildeste Fader, bønfalder vi da ydmygt ved Jesus Kristus, din Søn, vor Herre. ....

Knæle
eller stå

Eller:

2:

P: Herre, du er i sandhed hellig, du er al helligheds kilde. Derfor beder vi dig. ....

Knæle
eller stå

Eller:

3:

P: Herre, du er i sandhed hellig, og det er med rette, at alle dine skabninger priser dig. ....

Knæle
eller stå

Eller:

4:

P: Hellige Fader, vi bekender at du er stor. Alle dine gerninger har du gjort i visdom. ....

Knæle

P: For i den nat, da han blev forrådt og frivilligt gik ind til sin lidelse, tog han brødet, fremsagde takkebønnen, brød det, rakte det til sine disciple og sagde: "Tag det og spis alle deraf. Dette er mit legeme, som hengives for jer."

Der er flere forskellige eukaristiske bønner, der hver for sig begynder og slutter som disse 4, der er med i "Lovsang":

Vi gør her det samme som Jesus sagde og gjorde.

Vi kigger op på hostien og kalken mens præsten hæver den, og bøjer hovedet når præsten gør knæfald.

Ligså tog han efter måltidet kalken, fremsagde takkebønnen, rakte kalken til sine disciple og sagde:

"Tag den og drik alle deraf. Dette er kalken med mit blod, den nye og evige pagts blod, som udgydes for jer og for alle til syndernes forladelse. Dette skal I gøre til min ihukommelse."

Knæle
eller stå

P: Troens mysterium

**A: Herre vi forkynder din død,
vi priser din opstandelse,
vi forventer dit komme i herlighed.**

P: Derfor fejrer vi, Fader, mindet om din Søns død og opstandelse. ....
..... Ved din Søn Jesus Kristus.

Ved ham og med ham og i ham tilkommer dig Gud Fader, den almægtige, i Helligåndens enhed, al herlighed og ære fra evighed til evighed.

A: Amen

KOMMUNION

Når præsten atter har stillet kalk og patene på alteret, siger han med samlede hænder:

HERRENS BØN

Præsten opfordrer menigheden til at bede Herrens bøn. En af følgende opfordringer kan vælges.

P: Lad os bede den bøn, Herren har lært os, og som Guds børn med frimodighed sige:

eller:

P: Til frelse har Herren lært os at bede og givet os lov til at sige:

eller:

P: Lad os bede som vor Herre Jesus Kristus har lært os:

Stå

A: Fader vor! Du som er i himlen.

Helliget worde dit navn, komme dit rige.

Ske din vilje som i himlen, så og på jorden.

**Giv os i dag vort daglige brød. Og forlad os vor skyld,
som og vi forlader vore skyldnere. Og led os ikke i fristelse,
men frels os fra det onde.**

P: Ja, frels os, beder vi dig, Herre, fra alt hvad der er ondt og giv os fred i vore dage. Fri os ved din miskundhed fra synd, og gør os trygge i alle trængsler, i forventning om det salige håb og vor Frelsers Jesu Kristi komme.

A: Thi dit er riget og magten og æren i evighed.

BØN OG FREDSHILSEN

Med udbredte arme beder præsten med høj røst:

P: Herre Jesus Kristus, du har sagt til dine apostle:

Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer.

Se ikke på vore synder, men på din Kirkes tro og før den efter din vilje til fuldkommen enhed og fred, du som lever og råder, Gud i al evighed.

A: Amen.

P: Herrens fred være altid med jer.

A: Og med din ånd!

Præsten eller diakonen siger: Lad os ønske hinanden fred.

Kommunionen betyder fællesskab, fællesskab med Gud og fællesskab med Næsten. Derfor beder vi om fred og enhed i Kirken til gavn for hele den menneskelige familie.

BRØDSBRYDELSEN

Stå

Præsten holder hostien over patenen, bryder hostien og lægger et lille stykke deraf ned i kalken:

Præsten beder sagte:

P: Vor Herres Jesu Kristi legeme og blod blive os til evigt liv.

Mens præsten bryder brødet synges følgende litani:

P/F: Guds lam, du som borttager verdens synder.

A: Forbarm dig over os.

P/F: Guds lam, du som borttager verdens synder.

A: Forbarm dig over os.

Påkaldelserne kan gentages så længe brødsbrydelsen varer, men slutter altid med ordene:

P/F: Guds lam, du som borttager verdens synder.

A: Giv os fred.

Præsten beder sagte:

enten:

P: Herre Jesus Kristus, den levende Guds Søn. Efter Faderens vilje og ved Helligåndens medvirken har du ved din død skænket verden liv. Frels mig ved dette dit hellige legeme og blod fra alle mine synder og fra alt, hvad der er ondt. Lad mig altid holde fast ved dine bud og aldrig skilles fra dig.

eller:

P: Herre Jesus Kristus, når jeg modtager dit legeme og blod, lad det da ikke blive til dom og fortabelse, men for din kærligheds skyld til styrke og lægedom.

Bemærk: Guds Lam kan også synges. Det er så ikke sikkert, at teksten kommer i helt samme rækkefølge, men indholdet er det samme.

KOMMUNION

Knæle eller stå

Alle forbereder sig i stilhed til at modtage Herrens legeme og blod.

Præsten viser menigheden det eukaristiske brød og indbyder til deltagelse i Kristi måltid:

P: Se det Guds lam, som borttager verdens synd. Salige er de, som er indbudt til Lammets bord.

A: Herre, jeg er ikke værdig til, at du går ind under mit tag, men sig kun et ord og min sjæl bliver helbredt.

PRÆSTENS KOMMUNION

Knæle eller stå

P: Kristi legeme bevare mig til det evige liv.

P: Kristi blod bevare mig til det evige liv.

Under præstens kommunion begynder menigheden at synge altergangssalmen. Det skal være en salme, der er let at synge med på, også under kommuniionsuddelingen

KOMMUNIIONSUDDDELINGEN

Efter præstens kommunion går nadvergæsteme op til det sted, hvor kommuniionsuddelingen skal foregå.

Præsten eller kommuniionsuddeleren tager hostien til hver enkelt, løfter den lidt og siger:

P/K: Kristi legeme.

Hver enkelt svarer: **Amen.**

Det står enhver troende frit at modtage nadverbrødet i den fremstrakte hånd, som man lader hvile på den anden hånd, eller direkte i munden.

Hostien spises på stedet, inden man går tilbage til sin plads.

Når kommunionen uddeles under vinens skikkelse, siger:

P/K: Kristi blod.

Hver enkelt svarer: **Amen.**

AFSLUTTENDE BØN

Bønnen efter kommunionen er forskellig i hver messe.

Stå

P: Lad os bede:

Bønnen afsluttes med ordene:

P: ..... ved Kristus, vor Herre.

A: **Amen.**

VELSIGNELSE, BORTSENDELSE

Sidde

Inden velsignelsen gives de nødvendige kirkelige meddelelser.

Stå

P: Herren være med jer.

A: **Og med din ånd.**

P: Den almægtige Gud, Fader, Søn og Helligånd velsigne jer.

Alle gør korsets tegn

A: **Amen.**

Til slut siger præsten:

P: Gå bort med Kristi fred.

A: **Gud ske tak og lov.**